Abdi Ibrahim proti Norsku, rozsudek ze dne 10. 12. 2021

Stěžovatel: Abdi Ibrahim

Žalovaný stát: Norsko

Číslo stížnosti: 15379/16

Datum: 10.12.2021

Článek Úmluvy: čl. 2 Protokolu 1
čl. 8
čl. 9

Rozhodovací formace: Velký senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: náboženské vyznání, osvojení, pěstounská péče, respektování rodinného života, styk rodičů s nezletilými dětmi

Český právní řád: čl. 10, 15 a 32 Listiny základních práv a svobod
§ 794–835 a § 958–970 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Významnost: 1

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 2/2022
Abdi Ibrahim proti Norsku, rozsudek ze dne 10. 12. 2021

Autorský komentář:

V předkládaném rozhodnutí se Soud z hlediska čl. 8 a 9 Úmluvy zabýval posouzením, do jaké míry národní soudy respektovaly přání matky muslimského vyznání, aby v průběhu pěstounské péče nebyly zpřetrhány vazby v původní rodině a aby byla zachována kulturní a náboženská sounáležitost dítěte s matkou. Všímá si, do jaké míry mělo na konečné zpřetrhání vazeb mezi biologickou matkou a dítětem vliv rozhodnutí národních soudů o četnosti styků mezi nimi v průběhu pěstounské péče. Vrchnímu soudu (složenému ze tří profesionálních soudců, psychologa a laického soudce) vyčítá, že důraz kladl spíše na práva pěstounů (křesťanského vyznání) než biologické matky. Pozornost věnuje i chybnému posouzení nejlepšího zájmu dítěte, když dospívá k závěru, že řízení, v němž bylo rozhodováno o zbavení rodičovské odpovědnosti a nahrazení souhlasu rodiče s osvojením, vykazuje známky, že se národní orgány nepokusily doopravdy vyvažovat různé zájmy dítěte a jeho biologické rodiny, ale zaměřily se výhradně na zájmy dítěte, místo aby se pokusily najít průsečík mezi různými zájmy, a vůbec se nezabývaly možností zachování kontaktu s biologickou rodinou. Navzdory tomu, že národní orgány se neúspěšně pokoušely umístit nezletilého do muslimské pěstounské péče, shledal porušení čl. 8 Úmluvy, neboť okolnosti případu nebyly natolik výjimečné, že by odůvodňovaly úplné a definitivní přerušení vazeb mezi dítětem a stěžovatelkou.

(JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D.)

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatelka pochází ze Somálska. V roce 2009 opustila těhotná domov a odjela ke strýci do Keni, kde v listopadu téhož roku porodila – sama ještě nezletilá – syna X. V únoru 2010 stěžovatelka odcestovala se synem nejprve do Švédska a následně do Norska, kde požádala o azyl.

V září 2020 se stěžovatelka se synem přestěhovali do pobytového centra pro rodiče s dětmi. Zaměstnanci zařízení uvědomili orgán sociálně-právní ochrany dětí o tom, že se domnívají, že dítě je se stěžovatelkou v ohrožení života. X. byl umístěn do péče pěstounky norského původu, neboť se nepodařilo zajistit žádnou pěstounskou rodinu somálského původu.

Dne 10. 12. 2010 Krajský úřad sociální péče rozhodl o odebrání X. z péče matky. Rozhodnutí odůvodnil zejména neuspokojivým psychickým vývojem dítěte, které strádalo po fyzické i psychické stránce. Dále uvedl, že stěžovatelka jako matka neobstojí, a nelze proto zvažovat ani žádná mírnější opatření. Stanovil, že matka se smí se synem vídat čtyřikrát ročně pod dohledem, neboť pěstounka vypověděla, že dítě bylo po posledním kontaktu s matkou silně rozrušené. Dospěl dále k závěru, že pokud jde o výběr pěstounské rodiny, zásadní je, aby byla schopna reagovat na výjimečné psychologické potřeby dítěte. Krajský úřad zvážil umístění dítěte u sestřenice matky, ale měl za to, že by matka nerespektovala omezený kontakt, což by nebylo v zájmu dítěte.

Dne 13. 12. 2010 byl X. svěřen do pěstounské péče norské křesťanské rodiny.

Stěžovatelka se odvolala proti rozhodnutí o odebrání syna z péče a dále eventuálně požadovala, aby byl syn alespoň umístěn u somálské nebo muslimské rodiny. Druhý z návrhů však v průběhu řízení vzala zpět.

Dne 6. 9. 2011 okresní soud potvrdil rozhodnutí o odebrání X. z péče stěžovatelky, ale rozšířil jejich styk na šest setkání ročně v délce jedné hodiny. Soud shledal, že X. by měl zůstat v kontaktu se svými kořeny, ale nepovažoval za vhodný častější kontakt s matkou.

Stěžovatelka se opakovaně dožadovala před orgánem sociálně-právní ochrany dětí, aby bylo zajištěno, že X. bude vychováván tak, aby ctil hodnoty, které jsou pro stěžovatelku důležité – např. aby nekonzumoval vepřové maso a aby nedocházel s rodinou do kostela.

Dne 11. 9. 2013 orgán sociálně-právní ochrany dětí podal návrh na zbavení matky rodičovské odpovědnosti a nahrazení souhlasu matky s osvojením, případně na zákaz kontaktu matky s dítětem. Pěstouni požádali o osvojení X.

Dne 21. 3. 2014 Krajský úřad sociální péče rozhodl o zbavení matky rodičovské odpovědnosti a nahrazení jejího souhlasu s osvojením X. Shledal, že X. je natolik navázán na svou pěstounskou rodinu, že by nebylo možné jej z rodiny odebrat a zároveň uvedl, že je zřejmé, že matka nebude nikdy schopna o dítě pečovat. Osvojení shledal nejlepším řešením pro dítě, protože tak budou posílena práva dítěte a stane se právoplatným členem rodiny. Uvedl sice, že by X. mohl benefitovat z kontaktu s matkou, protože by tak zůstal v kontaktu se svými kořeny. To však nelze mít za dostatečný důvod pro nepovolení osvojení.

Dne 21. 11. 2014 okresní soud potvrdil rozhodnutí Krajského úřadu sociální péče. Rozsudek byl potvrzen vrchním soudem dne 27. 5. 2015. Soudy považovaly za nejlepší řešení v zájmu dítěte, aby jeho situace byla permanentně vyřešena, čímž se předejde také dalším sporům matky a pěstounů ohledně náboženství. Zatímco pěstouni plánovali dítě pokřtít, matka trvala na tom, aby X. dodržoval muslimské tradice, byl obřezán a navštěvoval muslimskou školu. Soudy dále shledaly, že dítě

potřebuje trvalé umístění, domnívaly se, že případná budoucí snaha matky získat chlapce zpět do své péče by byla pro dítě škodlivá.

Dovolání stěžovatelky k Nejvyššímu soudu bylo odmítnuto dne 23. 9. 2015.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. NAMÍTANÉ PORUŠENÍ ČLÁNKŮ 8 A 9 ÚMLUVY A ČLÁNKU 2 PROTOKOLU 1 K ÚMLUVĚ

83. Stěžovatelka si v první řadě stěžovala na to, že byla zbavena rodičovských práv k synovi X. a byl nahrazen její souhlas s jeho osvojením pěstounskými rodiči, čímž bylo porušeno její právo na rodinný život zaručené článkem 8 Úmluvy, který stanoví:

„1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

84. Nadto si stěžovatelka stěžovala také na výše uvedená opatření, která vedla k porušení jejího práva na svobodu vyznání zaručeného článkem 9 Úmluvy, který stanoví:

„1. Každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání; toto právo zahrnuje svobodu změnit své náboženské vyznání nebo přesvědčení, jakož i svobodu projevovat své náboženské vyznání nebo přesvědčení sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo soukromě, bohoslužbou, vyučováním, prováděním náboženských úkonů a zachováváním obřadů.

Svoboda projevovat náboženské vyznání a přesvědčení může podléhat jen omezením, která jsou stanovena zákony a která jsou nezbytná v demokratické společnosti v zájmu veřejné bezpečnosti, ochrany veřejného pořádku, zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

V řízení před velkým senátem stěžovatelka dále odkazovala též na článek 2 Protokolu 1 k Úmluvě, který stanoví:

„Nikomu nesmí být odepřeno právo na vzdělání. Při výkonu jakýchkoli funkcí v oblasti výchovy a výuky, které stát vykonává, bude respektovat právo rodičů zajišťovat tuto výchovu a vzdělání ve shodě s jejich vlastním náboženským a filozofickým přesvědčením.“

(…)

C. Posouzení Soudem

1. Rozsah přezkumu před velkým senátem

130. Soud připomíná, že obsah a rozsah případu předloženého velkému senátu je určen rozhodnutím senátu o přijatelnosti. To znamená, že velký senát nemůže přezkoumat ty části stížnosti, které byly prohlášeny nepřijatelnými senátem (viz např. rozsudek ze dne 4. 12. 2018, Ilnseher proti Německu, č. 10211/12 a 27505/14, bod 100). V projednávané věci velký senát poznamenává, že senát rozhodl o přijatelnosti stížnosti předložené stěžovatelkou (viz bod 3 výše) v rozsahu, v jakém se týkala zbavení rodičovských práv a možnosti udělit souhlas s osvojením svého syna X., o nichž bylo prvně rozhodnuto Krajským úřadem sociální péče dne 21. 3. 2014; rozhodnutí bylo potvrzeno odvolacím orgánem (viz, mimo jiné, body 14–30, 34 a 36 rozsudku senátu).

131. Velký senát shledává, že X. byl vzat do nouzové pěstounské péče v roce 2010 (viz bod 17 výše) a

následně do běžné pěstounské péče rozhodnutím Krajského úřadu sociální péče ze dne 10. 12. 2010 (viz bod 20 výše). Stejným rozhodnutím bylo stěžovatelce přiznáno právo styku s dítětem, a to v rozsahu čtyř krátkých setkání pod dohledem za rok (viz bod 22 výše). Proti tomuto rozhodnutí se odvolala. Rozhodnutí bylo potvrzeno dne 6. 9. 2011 rozsudkem okresního soudu, rozsah styku byl však rozšířen na jednu hodinu šestkrát za rok (viz bod 29 výše). Neboť se stěžovatelka proti uvedenému rozhodnutí neodvolala, rozsudek okresního soudu nabyl právní moci uplynutím lhůty k odvolání.

132. Shrnutá řízení z let 2010 a 2011 nebyly předmětem stížnosti stěžovatelky v rozsahu, v jakém byla prohlášena přijatelnou senátem, a Soud proto nemá pravomoc přezkoumat soulad těchto okolností s článkem 8 Úmluvy. Totéž platí také o rozhodnutí, jimiž byla omezena práva stěžovatelky na styk s X., která byla vydána před zahájením řízení o osvojení v roce 2013 (viz bod 32 výše).

133. Nicméně při přezkumu řízení týkajícího se rozhodnutí Krajského úřadu sociální péče ze dne 21. 3. 2014 a rozhodnutí o odvoláních proti tomuto rozhodnutí, zejména pak rozsudku okresního soudu ze dne 21. 11. 2014, rozsudku vrchního soudu ze dne 27. 5. 2015 a rozhodnutí Odvolacího výboru Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2015, Soud musí tato řízení přezkoumat v širším kontextu, což znamená, že bude do jisté míry přihlížet též k rozhodnutím a řízením, která těmto rozhodnutím předcházela (viz obdobně rozsudek velkého senátu ze dne 10. 9. 2019, Strand Lobben a ostatní, č. 37283/13, bod 148). Jak bylo uvedeno norským Nejvyšším soudem (viz body 62–66 výše), v případech, jako je tento, je důležité, zda příslušné národní orgány vzaly od samého počátku v úvahu veškeré relevantní požadavky plynoucí z článku 8 Úmluvy tak, jak se odráží v národním právu, a dalších nástrojů mezinárodního práva, jakým je například Úmluva o právech dítěte (viz rozsudek ze dne 22. 12. 2020, M. L. proti Norsku, č. 64639/16, bod 98).

2. Právní kvalifikace stížnosti stěžovatelky

134. Hlavním důvodem žádosti stěžovatelky o předložení věci velkému senátu byla skutečnost, že všechny její námitky byly posouzeny výlučně pod článkem 8 Úmluvy, a nikoliv částečně též pod článkem 9 Úmluvy, jak navrhovala (viz bod 34 rozsudku senátu).

135. Soud shledává, že stížnosti stěžovatelky pod články 8 a 9 Úmluvy se týkají téhož opatření, tedy zbavení rodičovské odpovědnosti k X. a nahrazení souhlasu s osvojením X. jeho pěstounskou rodinou. To platí taktéž pro její další námitky vznesené před velkým senátem ve vztahu k článku 2 Protokolu 1 Úmluvy. Taktéž shledává, že X. sám není stěžovatelem v této věci.

136. V této souvislosti Soud připomíná, že stížnost sestává ze dvou částí: skutkových tvrzení a právních argumentů. S ohledem na princip *iura novit curia* Soud není vázán právním výkladem, k němuž dospěl stěžovatel, a je v jeho pravomoci rozhodnout o právní kvalifikaci skutkových okolností tvrzených ve stížnosti a posoudit stížnost podle jiných ustanovení Úmluvy, než navrhuje stěžovatel (viz rozsudek velkého senátu ze dne 20. 3. 2018, Radomilja a ostatní proti Chorvatsku, č. 37685/10 a 22768/12, bod 126).

137. Jakkoliv opatření, která jsou přezkoumávána v této věci, jsou podle judikatury Soudu vždy přezkoumávána pod článkem 8 Úmluvy, vyvstává otázka, zda a do jaké míry by stížnostní námitky měly být posouzeny taktéž pod článkem 9 Úmluvy a článkem 2 Protokolu 1.

138. Pokud jde o druhé citované ustanovení, Soud připomíná, že orgány Úmluvy byly v minulosti vyzvány k posouzení stížnosti pod tímto ustanovením nad rámec článku 8 Úmluvy, pokud jde o výběr pěstounské rodiny. Je třeba připomenout, že [rozsudek ze dne 24. 3. 1988, Olsson proti Švédsku (č. 1), č. 10465/83, bod 95] bývalá Evropská komise pro lidská práva shledala v bodě 183 své zprávy přijaté dne 2. 12. 1986:

„Rozhodnutí o svěření dítěte do pěstounské péče je odlišné od rozhodnutí o osvojení nebo o nesvěření do péče. Neznamená, že jsou rodiče zbaveni práva péče. Znamená pouze tolik, že veřejné orgány převzaly odpovědnost za faktickou péči o dítě po dobu, která je obvykle předem stanovena. Rozhodnutí o převzetí dítěte do péče je dočasné povahy a jeho cílem je navrácení dítěte do péče rodiče. Podle Komise nejsou rodiče rozhodnutím o vzetí do péče zbaveni práva zaručeného článkem 2 Protokolu 1. Nicméně s ohledem na to, že z povahy věci dochází takovým rozhodnutím k přechodu některých rodičovských práv na veřejné orgány, jsou práva rodičů zaručená článkem 2 Protokolu 1 nezbytně omezena. Na druhou stranu odpovědné orgány musí při výkonu práv podle rozhodnutí o vzetí do péče přihlížet k právům rodičů zaručeným článkem 2 Protokolu 1."

139. Soud, který shledal stížnost neopodstatněnou, souhlasil s Komisí, že nedošlo k porušení článku 2 Protokolu 1 [viz Olsson proti Švédsku (č. 1), cit. výše]. Komise dospěla k obdobnému závěru také v rozhodnutí ze dne 3. 5. 1993, Tennenbaum proti Švédsku, č. 16031/90 a také o mnoho let dříve ve vztahu k osvojení v rozhodnutí ze dne 11. 7. 1977, X. proti Spojenému království, č. 7626/76. Nicméně, nejspíše s ohledem na druhotnou povahu tohoto aspektu a vratký základ námitek orgány Úmluvy nikdy neosvětlily dosah tohoto ustanovení nad rámec sdělení, že orgány musí přihlížet k právům rodičů podle článku 2 Protokolu 1. Zdá se, že většina rozhodnutí o tomto článku a principů, které byly ve vztahu k němu formulovány v judikatuře Soudu, se týkají povinnosti státu ve vztahu k institucionalizovanému vzdělávání a výuce, jak uvedl žalovaný stát. Soud dále shledává, že jakkoliv je článek 2 Protokolu 1 *lex specialis* ve vztahu k článku 9 Úmluvy (viz např. rozsudek ze dne 29. 6. 2007, Folgerø a ostatní proti Norsku, č. 15472/02, bod 54 a rozsudek velkého senátu ze dne 18. 3. 2011, Lautsi a ostatní proti Itálii, č. 30814/06, bod 59), stěžovatelka se odvolávala ve své původní stížnosti pouze na posledně uvedený článek, přičemž tato námitka byla shledána nepřijatelnou. Za těchto okolností nemůže velký senát věc přezkoumat pod článkem 2 Protokolu 1.

140. Pokud jde o článek 9, jež stěžovatelka namítala ve své stížnosti, Soud uznává, že názory stěžovatelky dosáhly „úrovně přesvědčivosti, vážnosti, soudržnosti a důležitosti", jak Soud vyžaduje pro aplikaci záruk garantovaných tímto ustanovením (viz, mimo jiné rozsudek velkého senátu ze dne 26. 4. 2016, İzzettin Doğan a ostatní proti Turecku, č. 62649/10, bod 68). Soud dále shledává, že pro rodiče může být výchova dítěte v souladu se svým náboženským nebo filosofickým přesvědčením způsobem „vyjádření **svého** náboženství nebo přesvědčení v … učení, praxi a následování" (důraz přidán). Je zjevné, že když dítě žije se svým biologickým rodičem, může tento vykonávat práva zakotvená v článku 9 v každodenním životě skrze výkon práv zakotvených v článku 8. Do jisté míry tak může nadále činit i poté, co bylo dítě odebráno z jeho péče, například při výkonu rodičovských povinností nebo při styku s dítětem, který má usnadnit navrácení dítěte do rodiny. Odebrání dítěte z péče nevyhnutelně znamená omezení svobody biologického rodiče vyjadřovat své náboženské nebo jiné přesvědčení ve výchově dítěte. Nicméně, z důvodů níže uvedených Soud nepovažuje za nezbytné v projednávané věci blíže určovat rozsah článku 9 a jeho aplikovatelnost na namítané skutečnosti.

141. Podle názoru Soudu stěžovatelčina námitka neblahého dopadu výběru pěstounské rodiny ve vztahu k jejímu přání, aby byl X vychováván v muslimské víře, lze přezkoumat jako integrální část její námitky týkající se práva na respektování jejího rodinného života zaručeného článkem 8 Úmluvy, interpretovaného a aplikovaného ve světle článku 9 Úmluvy, spíše než jako zvláštní námitku nesouladu s právy zaručenými druhým uvedeným ustanovením.

142. S ohledem na uvedené Soud považuje za vhodné zaměřit přezkum této věci na soulad namítaných opatření s právem stěžovatelky na respektování jejího rodinného života podle článku 8 Úmluvy, který však musí být vykládán a aplikován ve světle článku 9 Úmluvy. Jde o přístup, který byl následován v řadě případů, v nichž Soud dospěl k závěru, že námitky se týkají především jednoho článku, nicméně připustil, že se dotýkají také zájmů chráněných dalšími články Úmluvy a protokolů (viz např. rozsudek ze dne 7. 12. 1976, Kjeldsen, Busk Madsen a Pedersen proti Dánsku, č. 5095/71, 5920/72 a 5926/72, bod 52 a Folgerø a ostatní, cit. výše, bod 100, kde Soud uvedl, že dvě věty článku 2 Protokolu 1 musí být vykládány nejen ve vzájemné souvislosti, ale také zejména s přihlédnutím k

článkům 8, 9 a 10 Úmluvy, a Lautsi a ostatní, cit. výše) a o přístup, který Soud zvolil v řadě případů, v nichž článek 11 vykládal ve světle článků 9 a/nebo 10 (viz např. rozsudek ze dne 13. 8. 1981, Young, James a Webster proti Spojenému království, č. 7601/76 a 7806/77, bod 67, rozsudek velkého senátu ze dne 25. 5. 1998, Socialistická strana a ostatní proti Turecku, č. 21237/93, bod 41, rozsudek velkého senátu ze dne 15. 11. 2018, Navalnyy proti Rusku, č. 29580/12 a 4 další stížnosti, bod 102) nebo naopak (viz rozsudek velkého senátu ze dne 12. 9. 2011, Palomo Sánchez a ostatní proti Španělsku, č. 28955/06 a 3 další, body 53 a násl.) nebo článek 9 ve světle článku 11 (viz İzzettin Doğan a ostatní, cit. výše, bod 93).

3. Soulad s článkem 8

143. Stranami není rozporováno a Soud má také za prokázané, že opatření přijatá v namítaném řízení, zejména zbavení stěžovatelky rodičovské odpovědnosti ve vztahu k X. a nahrazení jejího souhlasu s osvojením X., představovala zásah do stěžovatelčina práva na respektování jejího rodinného života tak, jak je garantováno v odstavci 1 článku 8 Úmluvy. Nadto Soud neshledává žádný důvod zpochybňovat, že přijatá opatření byla v souladu se zákonem, konkrétně se zákonem na ochranu dětí (viz bod 61 výše) a sledoval legitimní cíle dovolené odstavcem 2 článku 8, konkrétně ochranu „zdraví a morálky" X. a jeho „práv". Zbývá tedy posoudit, zda namítaná opatření byla „nezbytná v demokratické společnosti" pro dosažení těchto legitimních cílů, včetně posouzení, zda národní orgány přihlédly ke stěžovatelčiným zájmům chráněným článkem 9 Úmluvy.

144. Tento přístup je nejen souladný s udržováním vnitřní soudržnosti a souladu (viz rozsudek velkého senátu ze dne 12. 4. 2006, Stec a ostatní proti Spojenému království, č. 65731/01 a 65900/01, bod 48) a tím, co bylo uvedeno v bodu 142 výše ohledně článku 8 ve vztahu k článku 2 Protokolu 1. Jde také o přístup souladný se standardy vyslovenými v různých podobách v národních právních řádech většiny smluvních stran Úmluvy, které se odrážejí také v Úmluvě OSN o právech dítěte, zejména v článku 20 odst. 3, podle nějž má být pozornost věnována, mimo jiné, náboženskému, etnickému a kulturnímu zázemí dítěte (viz body 71, 81 a 83 výše).

(a) Obecné principy

145. Obecné principy relevantní pro posouzení opatření na ochranu dítěte byly stanoveny v rozsudku velkého senátu ve věci Strand Lobben a ostatní (cit. výše, body 202–213) (viz též mimo jiné rozsudek ze dne 19. 11. 2019, K. O. a V. M. proti Norsku, č. 64808/16, body 59–60; rozsudek ze dne 17. 12. 2019, A. S. proti Norsku, č. 60371/15, body 59–61; rozsudek ze dne 18. 2. 2020, Cînța proti Rumunsku, č. 3891/19, bod 26; rozsudek ze dne 25. 2. 2020, Y. I. proti Rusku, č. 68868/14, body 75–78; rozsudek ze dne 10. 3. 2020, Hernehult proti Norsku, č. 14652/16, bod 61–63, rozsudek ze dne 10. 3. 2020, Pedersen a ostatní proti Norsku, č. 39710/15, body 60–62 a M. L. proti Norsku, cit. výše, body 77–81). Maje na paměti rozsah případu tak, jak byl stanoven v bodech 130–133 výše, při posuzování, zda byla opatření nezbytná v demokratické společnosti, Soud přihlédne k následujícím principům:

„203. Stanovuje, zda byla poslední podmínka naplněna, Soud musí posoudit, zda ve světle případu jako celku důvody uvedené v odůvodnění opatření byly relevantní a dostatečné podle odst. 2 článku 8 (viz, mimo jiné, rozsudek velkého senátu ze dne 24. 1. 2017, Paradiso a Campanelli proti Itálii, č. 25358/12, bod 179). Výraz nezbytnost vyžaduje, aby zásah odpovídal důležité společenské potřebě a zejména aby byl přiměřený sledovanému legitimnímu cíli, s přihlédnutím ke spravedlivé rovnováze, která musí být nastolena mezi relevantními proti sobě stojícími zájmy (ibid., bod 181).

204. Je-li ve hře rodinný život dítěte, Soud připomíná, že existuje široký konsenzus, včetně mezinárodního práva, podporující myšlenku, že ve všech rozhodnutích dotýkajících se dětí musí být jejich nejlepší zájem předním hlediskem (viz, mimo jiné, rozsudek velkého senátu ze dne 6. 7. 2010, Neulinger a Shuruk proti Švýcarsku, č. 41615/07, bod 135). Soud zdůraznil, že ve věcech týkajících se péče o dítě a omezení styku s

dítětem musí zájem dítěte převážit nad ostatními hledisky (viz rozsudek ze dne 22. 10. 2015, Jovanovic proti Švédsku, č. 10592/12, bod 77 a rozsudek ze dne 19. 9. 2000, Gnahoré proti Francii, č. 40031/98, bod 59).

205. Zároveň je třeba uvést, že přihlédnutí k rodinné jednotě a sjednocení rodiny v případě jejího rozdělení jsou inherentními hledisky práva na respektování rodinného života podle článku 8. Z toho vyplývá, že v případech odebrání dítěte z péče omezujících rodinný život existuje pozitivní závazek orgánů, aby přijaly taková opatření, aby usnadnily znovusjednocení rodiny v co nejkratším čase (viz rozsudek velkého senátu ze dne 12. 7. 2001, K. a T. proti Finsku, č. 25702/94, bod 178).

206. V případech, kdy jsou zájmy dítěte a jeho rodičů v rozporu, článek 8 vyžaduje, aby národní orgány dosáhly spravedlivé rovnováhy mezi těmito zájmy a aby při takovém posuzování přiznaly zásadní váhu nejlepšímu zájmu dítěte, který může s ohledem na svou povahu a závažnost převážit nad zájmy rodičů (viz např. rozsudek velkého senátu ze dne 8. 7. 2003, Sommerfeld proti Německu, č. 31871/96, bod 64 a tam citovaná rozhodnutí).

207. Obecně je v nejlepším zájmu dítěte, aby byly zachovány jeho vazby s rodinou, vyjma případů, kdy se ukáže, že rodina není vhodným prostředím, neboť oddělení dítěte od rodiny znamená jeho odříznutí od vlastních kořenů. Z toho plyne, že rodinné vztahy mohou být narušeny pouze ve zcela výjimečných případech a musí být učiněno vše pro to, aby mohly být zachovány osobní vztahy, aby – je-li to vhodné – mohla být rodina obnovena (viz Gnahoré, cit. výše, bod 59). Na druhé straně je jednoznačně také v zájmu dítěte, aby vyrůstalo v bezpečném prostředí a rodič se nemůže domáhat s odkazem na článek 8, aby byla přijata taková opatření, která by poškodila zdraví a vývoj dítěte (viz, mimo jiné, Neulinger a Shuruk, cit. výše, bod 136; rozsudek velkého senátu ze dne 13. 7. 2000, Elsholz proti Německu, č. 25735/94, bod 50 a rozsudek ze dne 4. 4. 2006, Maršálek proti České republice, č. 8153/04, bod 71). Existuje mezinárodní konsenzus na tom, že dítě by nemělo být odděleno od rodičů proti jejich vůli, ledaže příslušné orgány, jejichž rozhodnutí jsou podrobena soudnímu přezkumu, dospějí v souladu s aplikovatelným právem k závěru, že je takové oddělení nezbytné pro zachování nejlepšího zájmu dítěte (viz článek 9 odst. 1 Úmluvy OSN o právech dítěte, cit. v bodě 134 výše). Nadto mají smluvní strany povinnost přijmout praktické a efektivní procesní záruky na ochranu nejlepšího zájmu dítěte a zajistit jejich implementaci [viz Obecný komentář Výboru OSN pro práva dítěte č. 14 (2013) o právu dítěte na to, aby jeho nejlepší zájem byl předním hlediskem, body 85 a 87, cit. výše v bodě 136].

208. Dalším principem je, že odebrání dítěte z péče by mělo být dočasným opatřením, které by mělo být zrušeno, jak jen to bude možné, a všechna implementovaná opatření během dočasné péče o dítě by měla být v souladu s hlavním cílem, jímž je znovusjednocení dítěte a jeho rodičů [viz např. Olsson proti Švédsku (č. 1), cit. výše, bod 81]. Výše uvedený pozitivní závazek přijmout opatření, která umožní znovu sloučení rodiny, jakmile je to rozumně možné, tíží národní orgány se zvyšující se intenzitou, maje přitom na paměti nejlepší zájem dítěte (viz např. K. a T. proti Finsku, cit. výše, bod 178). V těchto případech je vhodnost opatření posuzována s ohledem na rychlost jejich implementace, neboť plynutí času může mít nezvratné důsledky pro vztah mezi dítětem a rodiči, s kterými nežije (viz, mimo jiné, rozsudek ze dne 13. 10. 2015, S. H. proti Itálii, č. 52557/14, bod 42). Z toho vyplývá, že jsou-li orgány odpovědny za rozpad rodiny, neboť ve výše uvedených závazcích selhaly, nemohou rozhodnutí o povolení osvojení založit na skutečnosti, že neexistuje vztah mezi rodiči a dítětem (viz rozsudek ze dne 10. 4. 2012, Pontes proti Portugalsku, č. 19554/09, body 92 a 99). Nadto vztahy mezi členy rodiny a vyhlídky na jejich úspěšné obnovení budou nutně omezeny, pokud jsou kladeny překážky jejich snadnému a pravidelnému styku [viz rozsudek velkého senátu ze dne 13. 7. 2000, Scozzari a Giunta proti Itálii, č. 39221/98 a 41963/98, bod 174 a Olsson (č. 1), cit. výše, bod 81]. Nicméně pokud již uběhl značný čas od doby, kdy bylo dítě odebráno z péče rodiče, může zájem dítěte na tom, aby se nezměnila jeho faktická rodinná situace, převážit nad zájmy rodičů na znovusjednocení rodiny (viz K. a T. proti Finsku, cit. výše, bod 155).

208. Dalším důležitým principem je, že odebrání dítěte z péče by mělo být dočasné.

209. Pokud jde o nahrazení pěstounské péče více zasahujícím opatřením, jakým je zbavení rodičovské odpovědnosti nebo povolení osvojení, která mají za následek úplné přerušení vazeb rodiče s dítětem, je na místě připomenout, že „taková opatření mohou být přijata pouze za výjimečných okolností a mohou být ospravedlněny pouze tehdy, pokud jsou odůvodněny zachováním nejlepšího zájmu dítěte (viz např. rozsudek ze dne 7. 8. 1996, Johansen proti Norsku, č. 17383/90, bod 78 a rozsudek ze dne 28. 10. 2010, Aune proti Norsku, č. 52502/07, bod 66). Je samotnou podstatou osvojení, že neexistuje žádná opravdová naděje na obnovení a

znovusjednocení rodiny a že je naopak v nejlepším zájmu dítěte najít mu trvalý domov v nové rodině (viz rozsudek ze dne 31. 5. 2011, R. a H. proti Spojenému království, č. 35348/06, bod 88).

210. Při posouzení, zda jsou důvody pro namítaná opatření relevantní a dostatečné ve světle odst. 1 článku 9 Úmluvy, Soud přihlédne k tomu, že pohled na to, zda je potřebný zásah veřejných orgánů, se liší mezi jednotlivými smluvními státy, a to v závislosti na různých okolnostech, jako například tradiční roli rodiny a obvyklých zásazích státu do záležitostí rodiny nebo dostupnosti zdrojů pro využití opatření v určité oblasti. Nicméně zásadní je v každé jednotlivé věci posoudit, co je v nejlepším zájmu dítěte. Kromě toho je třeba mít na paměti, že národní orgány mají výhodu přímého kontaktu se všemi dotčenými osobami, a to často právě ve chvíli, kdy jsou opatření přijímána nebo bezprostředně po jejich přijetí. Z toho plyne, že rolí Soudu není nahrazovat národní orgány ve výkonu jejich pravomocí v oblasti úpravy péče o děti a práv rodičů, jimž byly odebrány, ale pouze přezkoumat z pohledu Úmluvy rozhodnutí těchto orgánů, která byla vydána v rámci jejich pravomoci (viz např. K. a T. proti Finsku, cit. výše, bod 154 a Johansen, cit. výše, bod 64).

211. Prostor pro uvážení jednotlivých národních orgánů bude různý podle povahy a závažnosti zájmů, které jsou ve hře, jako, na jedné straně, důležitost ochrany dítěte v situaci, která je vyhodnocena jako závažně ohrožující jeho zdraví a vývoj, a na druhé straně zájem na sjednocení rodiny v co nejkratším čase. Soud tedy přiznává orgánům široký prostor pro uvážení, pokud jde o rozhodnutí, zda je nezbytné odebrat dítě z péče (viz např. K. a T. proti Finsku, cit. výše, bod 155 a Johansen, cit. výše, bod 64). Nicméně tento prostor není nekonečný. Například Soud v některých případech zohlednil, zda orgány před odebráním dítěte nejprve využily méně drastická opatření, například podpůrného nebo preventivního typu, a zda se tato opatření ukázala být neúspěšná [viz např. Olsson (č. 1), cit. výše, body 72–74; rozsudek ze dne 18. 6. 2013, R. M. S. proti Španělsku, č. 28775/12, bod 86 a rozsudek ze dne 26. 2. 2002, Kutzner proti Německu, č. 46544/99, bod 75]. Přísnější přezkum je aplikován v případě, že dojde k dalším omezením, tedy například k omezení práva rodičů na styk s dítětem nebo k omezení právních záruk, které mají za cíl ochránit právo rodičů a dětí na respektování jejich rodinného života. Taková další omezení nesou riziko, že rodinné vztahy mezi rodiči a dětmi budou ohroženy (viz K. a T. proti Finsku, cit. výše, ibid. a Johansen, cit. výše, ibid.).

212. V případech týkajících se odebrání dítěte z péče rodičů Soud dále zkoumá proces přijímání rozhodnutí, aby zhodnotil, zda byl veden tak, aby orgány zjistily názory a zájmy rodičů a vzaly je v potaz, a zda měli rodiče k dispozici opravné prostředky (viz např. rozsudek ze dne 8. 7. 1987, W. proti Spojenému království, č. 9749/82, bod 63 a Elsholz, cit. výše, bod 52). Je třeba posoudit, zda s přihlédnutím ke konkrétním okolnostech případu a zejména k závažnosti rozhodnutí byli rodiče dostatečně zapojeni do řízení na to, aby byly ochráněny jejich zájmy a aby mohli dostatečně vyjádřit svůj pohled na věc (viz např. W. proti Spojenému království, cit. výše, bod 64; rozsudek velkého senátu ze dne 10. 5. 2001, T. P. a K. M. proti Spojenému království, č. 28945/95, bod 72; Neulinger a Shuruk, cit. výše, bod 139 a rozsudek ze dne 13. 3. 2012, Y. C. proti Spojenému království, č. 4547/10, bod 138).

213. Zda byly v řízení dostatečně ochráněny zájmy rodiče, záleží na konkrétních okolnostech každého případu (viz např. Sommerfeld, cit. výše, bod 68).“

(b) Aplikace principů v projednávané věci

146. Pokud jde o přezkum nezbytnosti namítaných opatření, Soud uvádí, že vrchní soud rozhodl, že pěstounská péče o X. má být nahrazena osvojením poté, co vedl jednání po dobu dvou dní, jehož se stěžovatelka účastnila se svým advokátem. Osm svědků bylo slyšeno; čtyři z nich včetně psychologů S. H. G. a K. P. byli znalci. Senát vrchního soudu byl složen ze tří profesionálních soudců, jednoho psychologa a jednoho laického přísedícího (viz bod 43 výše). Rozsáhlé řízení bylo vedeno také Krajským úřadem sociální péče (viz body 34 a 40 výše).

147. Soud dále uvádí, že rozhodnutí nahradit pěstounskou péči osvojením bez souhlasu matky bylo založeno na následujících důvodech: X. žil v pěstounské rodině po dobu čtyř a půl let; reagoval negativně na kontakt se stěžovatelkou; vytvořil si úzkou vazbu na pěstouny a šlo o zranitelné dítě vyžadující stabilitu (viz zejména body 44–50 výše). Nadto osvojení – na rozdíl od pěstounské péče – by zamezilo možnosti stěžovatelky žádat v budoucnu o navrácení X. do její péče a vyřešilo by

přetrvávající konflikty mezi ní a pěstounskou rodinou, které se týkaly rozdílných kulturních a náboženských přesvědčení (viz zejména bod 56 výše).

148. Soud déle uvádí, že vrchní soud souhlasil s názorem stěžovatelky, že pokračování pěstounské péče by bylo v nejlepším zájmu dítěte. Zdá se tedy, že v době rozhodování nesouhlasila stěžovatelka s osvojením zejména proto, že jde o konečné a definitivní řešení. Neboť si pěstounská rodina nepřála tzv. „otevřené osvojení“, které umožňuje po adopci kontakty biologického rodiče a dítěte (viz bod 51 výše), osvojení mělo pro stěžovatelku za následek fakticky i právně ztrátu kontaktu s dítětem. Stěžovatelčin zájem na tom, aby trvala pěstounská péče o X. a nebyla přeměněna na osvojení, dále pramenil také z toho, že se obávala, že osvojení by vedlo ke konverzi X., což bylo proti jejímu přání.

149. Soud připomíná, že osvojení obvykle vede ke zpřetrhání rodinných vazeb do té míry, že je možné jej připustit jen ve velmi výjimečných případech a lze jej ospravedlnit požadavkem na ochraně nejlepšího zájmu dítěte, který v dané věci převáží (viz Strand Lobben a ostatní, body 206 a 207, cit. v bodě 145). Je tomu tak proto, že samotnou podstatou osvojení je, že neexistuje vyhlídka, že by mohlo dojít k obnovení a sjednocení (původní) rodiny a je naopak v nejlepším zájmu dítěte, aby nalezlo trvalý domov v nové rodině (ibid., bod 209). S ohledem na povahu opatření a závažnost zájmů, které jsou ve hře, je nezbytný přísnější přezkum takových rozhodnutí (ibid., body 209 a 211).

150. S ohledem na výše uvedené je třeba zdůraznit, že bez ohledu na skutečnost, že stěžovatelka v řízení o osvojení souhlasila s pokračováním pěstounské péče a bez ohledu na to, zda národní orgány zvažovaly dlouhodobou pěstounskou péči, pokud by nebyl X. osvojen, měla stěžovatelka a její syn právo na respektování rodinného života podle článku 8 Úmluvy. Skutečnost, že se stěžovatelka nedomáhala navrácení dítěte do její péče, nezbavuje národní orgány povinnosti posoudit, zda je v nejlepším zájmu X. zachovat si rodinné vazby se stěžovatelkou, zachovat jejich osobní kontakty, a tedy i zachovat možnost, aby se stýkali podle možností a v souladu s nejlepším zájmem X. (viz Strand Lobben a ostatní, bod 207, cit. výše v bodě 145). To je také zásadní otázkou v přezkumu, zda národní orgány uvedly relevantní a dostatečné důvody, aby prokázaly, že okolnosti případu byly natolik výjimečné, že ospravedlňují úplné a konečné zpřetrhání vazeb mezi X. a stěžovatelkou a zda bylo rozhodnutí založeno na potřebě chránit nejlepší zájem dítěte a také zda národní orgány nastolily spravedlivou rovnováhu mezi protichůdnými zájmy, které byly ve hře.

151. Soud je si vědom zásadního významu zájmu dítěte v rozhodovacím procesu. Nicméně řízení, v němž bylo rozhodováno o zbavení rodičovské odpovědnosti a nahrazení souhlasu rodiče s osvojením, vykazuje známky, že se národní orgány nepokusily doopravdy vyvažovat různé zájmy dítěte a jeho biologické rodiny, ale zaměřily se výhradně na zájmy dítěte, místo aby se pokusily najít průsečík mezi různými zájmy, a vůbec se nezabývaly možností zachování kontaktu s biologickou rodinou (viz obdobně Strand Lobben a ostatní, cit. výše, bod 220). Soud není přesvědčen, že by národní orgány dostatečně vzaly v potaz skutečnost, že stěžovatelka se nedomáhala svěření dítěte do své péče, ale pouze se snažila zabránit osvojení dítěte, neboť si přála i nadále zachovat s dítětem kontakt (viz bod 43 výše). S ohledem na uvedené a na to, že rozhodnutí vrchního soudu bylo převážně založeno na skutečnosti, že X. si vytvořil silné vazby na pěstounskou rodinu, má Soud za to, že skutkový základ, na němž národní orgány své posouzení založily, prokazuje, že v řízení došlo k pochybením.

152. Soud uvádí, že otázka kontaktu mezi stěžovatelkou a X. a zejména reakce X. na kontakty s matkou, které probíhaly od jeho odebrání z její péče, byla zásadní pro rozhodnutí vrchního soudu. Soud zejména poznamenává, že přezkoumávané rozhodnutí bylo vydáno za situace, kdy docházelo k velmi omezeným kontaktům mezi stěžovatelkou a jejím synem, a to od počátku jeho umístění v pěstounské rodině. Dne 10. 12. 2012, když bylo rozhodnuto o odebrání dítěte z péče stěžovatelky, Krajský úřad sociální péče rozhodl, že stěžovatelka má právo na kontakt se synem čtyřikrát ročně na dvě hodiny a okresní soud ve svém rozsudku ze dne 6. 9. 2011 upravil tento styk na šest setkání ročně v délce jedné hodiny (viz body 22 a 29 výše). Mezi rokem 2013 a rozhodnutím vrchního soudu

se X. s matkou potkal pouze dvakrát (viz bod 49 výše). Soud má za to, že takto ojedinělý kontakt mezi stěžovatelkou a X. po odebrání dítěte z péče má jen velmi omezenou vypovídací hodnotu o tom, zda opravdu bylo v nejlepšímu zájmu X. – jak se zdálo v roce 2015, kdy bylo namítané rozhodnutí přijato – aby neměl žádný kontakt se svou matkou (viz obdobně Strand Lobben a ostatní, cit. výše, bod 221).

153. Soud dále uvádí, že důvody uvedené v rozhodnutí vrchního soudu se zaměřují zejména na důsledky případného odebrání X. z péče pěstounské rodiny a jeho navrácení do péče stěžovatelky, a nikoliv na to, zda jsou zde důvodu pro úplné ukončení kontaktů mezi X. a stěžovatelkou. Zdá se, že vrchní soud přikládal větší význam nesouhlasu pěstounů s „otevřeným osvojením“ než stěžovatelčinu zájmu na možnosti zachovat si rodinný život se svým dítětem prostřednictvím kontaktů s ním.

154. Nadto má Soud výhrady k důrazu, který vrchní soud kladl na potřebu zamezit tomu, aby se stěžovatelka někdy v budoucnu nedožadovala přehodnocení rozhodnutí o péči nebo o styku. Jakkoliv je možné, že v některých případech s ohledem na konkrétní okolnosti může být zatěžující pro dítě, aby se konala opakovaná řízení o péči, nelze skutečnost, že rodič může v budoucnu využít právní prostředky, které mu zákon poskytuje, vykládat jako faktor svědčící pro osvojení (viz Strand Lobben a ostatní, cit. výše, body 212 a 223). Soud uvádí, že procesní práva biologických rodičů, včetně jejich práva na přístup k řízení, v němž se mohou dožadovat navrácení dítěte do jejich péče nebo přehodnocení omezení jejich styku s dítětem, jsou zásadní částí práva na respektování rodinného života podle článku 8 Úmluvy (viz např. M. L. proti Norsku, cit. výše, bod 95).

155. Pokud jde o konkrétní okolnosti případu týkající se stěžovatelčina muslimského vyznání a jejího přání, aby byl X. vychováván v souladu s jejím náboženským přesvědčením, je na místě uvést, že vrchní soud připustil, že zájem na ochraně vazby X na pěstounskou rodinu musí být vyvažován s dalšími důležitými okolnostmi. Mezi tyto okolnosti patří nejen skutečnost, že osvojitelé nebyli ochotni žádat o otevřené osvojení, ale také etnicita, kultura a náboženství a náboženská konverze, a to zejména s ohledem na rozdíly ve vyznání stěžovatelky a vyznání budoucích osvojitelů (viz bod 51 výše).

156. Vrchní soud k tomu vyslechl dva znalce, kteří poskytli informace o překážkách osvojení podle islámu; jeden z nich zdůraznil, že každý případ musí být posuzován na základě potřeb dítěte (viz bod 52 výše).

157. Z pramenů mezinárodního práva neplyne, jak zjistil vrchní soud, že by bylo osvojení dítěte muslimského vyznání v Norsku zapovězeno. Soud zejména poukazuje na to, že vrchní soud odkázal na článek 20 odst. 3 Úmluvy OSN o právech dítěte, podle kterého jsou-li posuzována možná řešení včetně osvojení, „je třeba přihlédnout k vhodnosti kontinuity výchovy dítěte a k etnickému, náboženskému, kulturnímu a lingvistickému původu dítěte“ (viz bod 53 výše), jinými slovy odkázal na princip, který je ve shodě s požadavky Úmluvy (viz body 143–144 výše).

158. Vrchní soud dále přezkoumával, jak se stěžovatelka dívá na osvojení ve světle svých náboženských hodnot (viz bod 55 výše). Pozastavil se nad výběrem pěstounské rodiny a předpokládal, že zřejmě nebyla dostupná pěstounská rodina, která by měla kulturní původ bližší původu stěžovatelky. Poznamenal, že je známo, že je zásadní nedostatek pěstounských rodin s původem menšin a že bez ohledu na to, jak byla pěstounská rodina vybrána, umístění dítěte má dopad na to, co je v nejlepším zájmu X. v době rozhodování vrchního soudu (viz bod 54 výše). Vrchní soud se dále zabýval tím, co lze považovat za vlastní hodnoty X. v době rozhodování o osvojení, a to ve světle jeho výchovy pěstounskou rodinou (viz bod 55 výše). Dále uvedl, že náboženské rozdíly by mohly být problematické pro pokračování umístění v pěstounské rodině a následně uzavřel, že rozhodující je, že osvojení vytvoří přehlednou situaci a posílí rozvoje identity X., a udělá z nějak právoplatného člena rodiny, se kterou žije.

159. Soud opakuje, že jeho pravomoc v této věci je omezena na řízení v letech 2013–2015 (viz body 130–133 výše). Z toho plyne, že rozhodnutí, jímž bylo rozhodnuto o výběru pěstounské rodiny, je mimo jeho pravomoc. Nicméně jak plyne z odůvodnění vrchního soudu, výběr pěstounské rodiny učiněný v roce 2010 byl významný pro posouzení otázky zbavení rodičovské odpovědnosti a nahrazení souhlasu s osvojením v roce 2015, neboť původní umístění X. mělo zásadní vliv na posouzení, co je v nejlepším zájmu X.

160. V řízení před Soudem vláda předložila důkazy svědčící o tom, že národní orgány se pokusily najít pěstounskou rodinu, která by odpovídala zájmům stěžovatelky (viz body 16–18 výše). Poté co bylo rozhodnuto o odebrání dítěte z její péče, byla stěžovatelka vyrozuměna, že nebylo možné nalézt pěstounskou rodinu somálského původu (viz bod 27 výše) a během odvolacího řízení stěžovatelka dále netrvala na tom, aby byl X. umístěn do somálské nebo muslimské pěstounské rodiny (viz bod 28 výše).

161. Soud uvádí, že v souladu s právem stěžovatelky podle článku 8 ve světle článku 9 není pouze nalezení pěstounské rodiny, která by odpovídala představám stěžovatelky. Odkazuje na hodnocení různých zájmů, které musí národní soudy zohlednit v průběhu celého řízení v případech této povahy, kdy nejlepší zájem dítěte musí být prvořadý (viz zejména body 23–26, 36–37 a 51–56 výše), a na poměrně širokou shodu v mezinárodním právu, že vnitrostátní orgány jsou za okolností, jako jsou ty v projednávaném případě, vázány povinností prostředků, nikoliv výsledku (viz body 80–82 výše). Velký senát nicméně souhlasí se senátem (viz bod 64 rozsudku senátu), že následně přijatá opatření týkající se možnosti stěžovatelky pravidelně se stýkat se svým dítětem (viz bod 152 výše), která vyvrcholila rozhodnutím o povolení adopce X. (viz body 44–56 výše), náležitě nezohlednila zájem stěžovatelky umožnit X. zachovat si alespoň určité vazby na svůj kulturní a náboženský původ.

162. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy Soud není přesvědčen, že národní orgány při zbavení stěžovatelky rodičovské zodpovědnosti vůči X. a povolení jeho osvojení pěstouny přikládaly dostatečnou váhu právu stěžovatelky na respektování rodinného života, zejména vzájemnému zájmu matky a dítěte na zachování jejich rodinných vazeb a osobních vztahů, a tedy možnosti udržovat vzájemný kontakt. Důvody uvedené na podporu rozhodnutí nebyly dostatečné pro to, aby prokázaly, že okolnosti případu byly natolik výjimečné, že by odůvodňovaly úplné a definitivní přerušení vazeb mezi X. a stěžovatelkou, nebo že by rozhodnutí v tomto smyslu bylo odůvodněné převažujícím požadavkem týkajícím se nejlepších zájmů X. S důrazem na závažnost zásahu a závažnost dotčených zájmů se Soud dále domnívá, že rozhodovací proces, který vedl k definitivnímu přerušení styků stěžovatelky s X., nebyl veden tak, aby bylo zajištěno, že všechny její postoje a zájmy byly řádně zohledněny. Došlo tedy k porušení článku 8.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud

Rozhoduje jednomyslně, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy

(…)

(Zpracovala: Mgr. Martina Grochová)